

eman ta zabal zazu

Universidad
del País Vasco

Euskal Herriko
Unibertsitatea

**Bilboko Irakasleen
Unibertsitate Eskola**

GRADU AMAIERAKO LANA

NOLAKO ESKOLA- LIBURUTEGIAK DITUGU?

Lehen Hezkuntzako Gradua

Salinas Elorza, Jon
2016ko ekaina

Maite Serna

Aurkibidea

Abstract

Sarrera	5
1. Marko teorikoa	
1.1. Eskola-liburutegia hezkuntzan erabiltzea	6
1.1.1. Eskola-liburutegiaren erabilpen pedagogikoa	7
1.1.2. Hezkuntza praktikarekin lotutako jarduerak	7
1.2. Eskola-liburutegien ikusgaitasuna	9
1.3. Nazioarteko eremua	10
1.4. Arazoak non: liburutegiak erabiltzaileengandik urrun?	12
2. Ikerketaren diseinua	
2.1. Helburuak eta Hipotesiak	13
2.2. Metodologia	
2.2.1. Hautatutako lagina	13
2.2.2. Aldagaiak eta justifikazioa	14
2.2.3. Ikerketa tresnak	15
3. Emaitzen azterketa	
3.1. Kudeaketa eta funtzionamendua	16
3.2. Erabilera eta erabiltzaileak	21
3.3. Balorazioak	24
4. Ondorioak	26
5. Erreferentzia bibliografikoak	27

6. Eranskinak	
1. Eranskina. Liburuzainen galdetegia	28
2. Eranskina. Liburuzainekin elkarrizketa	30
3. Eranskina. Dimentsio desberdinen azterketa	36
4. Eranskina. IFLA/UNESCO-ren gidalerroak	41

Irudien aurkibidea

1. Irudia: Kurtso hasierako aurrekontua	16
2. Irudia: Guztizko aurrekontua aparteko diru sarrerak jaso ondoren	17
3. Irudia: Asteaz zehar, liburutegian parte hartzen duen eskolaz kanpoko pertsona kopurua	20

Taulen aurkibidea

1. Taula. <i>Eskola-liburutegien eguneroko ordutegia</i>	18
2. Taula. <i>Eskola-liburutegian burutzen diren jarduerak</i>	22
3. Taula. <i>Liburuzainen xedeak</i>	25

Abstract

Ikerketa honen helburua Bilbo inguruko eskola-liburutegien errealitatea ezagutzea da. Honetarako hiru ikastetxe desberdinetako eskola-liburutegiak aztertu dira; ingurune eta ezaugarri desberdinak dituzten ikastetxeak aukeratu dira errealitate desberdinak aztertzeko asmoz. Datuen bilketa, eskola-liburutegietako liburuzainei elkarrizketaren bidez eta egoeraren behaketaren bidez egin da. Aztertutako hiru dimentsioak “kudeaketa eta funtzionamendua”, “erabilera eta erabiltzaileak” eta “balorazioak” izan dira. Lortutako emaitzek indarguneak begi bistan utzi dituzte eta baita eskola-liburutegietan sumatutako gabeziak ere.

Gako hitzak:

Eskola-liburutegiak, ACEX, IFLA/UNESCO gidalerroak, Ebaluazioa, Lehen Hezkuntza, Liburuzaina, Hezkuntza-Komunitatea.

Esta investigación tiene como objetivo conocer la realidad de la biblioteca escolar de varios centros del entorno de Bilbao. Para esto se han analizado las bibliotecas escolares de tres centros; se han escogido centros con diferentes características y diferente entorno social para poder analizar de esta manera diferentes realidades. La recogida de datos se ha hecho mediante entrevistas a los bibliotecarios de cada biblioteca escolar. Las tres dimensiones analizadas han sido “organización y funcionamiento”, “utilización y usuarios” y “valoraciones”. Los resultados conseguidos han dejado a la vista los puntos fuertes de las bibliotecas escolares y también las cadencias encontradas en ellas.

Palabras clave:

Bibliotecas escolares, ACEX, IFLA/UNESCO directrices, Evaluación, Educación Primaria, Bibliotecario, Comunidad Educativa.

The objective of this research is to know about the reality of school libraries of Bilbao and the surroundings. Three school libraries of three different schools have been analyzed –located in different areas and with their own features– in order to study different realities. Interviews of librarians and observation of the situation has been used for data collection. Three dimensions have been analyzed: “management and operation”, “use and users” and “appraisals”. The results show both strong points and weaknesses found in those dimensions.

Keywords:

School Library, ACEX, IFLA/UNESCO guidelines, Evaluation, Primary Education, Librarian, Education Community.

Sarrera

Eskola-liburutegia ikastetxe askotan egon den gunea eta zerbitzua da, erabilera oso ezberdinak izan dituen eta jardura asko bere baitan hartu izan dituen. Baina erabiltzen al da egoki eskola-liburutegia gaur egungo ikastetxeetan?

Hezitzaile gisa irakasteko metodologia eta baliabide berriak bilatu behar ditugu eta eskola-liburutegiek, nahiz eta betidanik erabili den gunea eta zerbitzua izan, eraldaketa bat jaso beharko dute irakaskuntzarako baliabide berri eta zeharo erabilgarria izan dadin. Izan ere, irakaskuntza eredu eta ikuspuntu desberdinek bere isla dute eskola-liburutegiaren egungo ikuspegian; batzuentzat zigorrak betetzeko gunea da, besteentzako liburuak maileguan hartzeko gunea, beste batzuentzat etxerako lanak egiteko gunea da eta gehienentzako irakurketa sustatzeko gunea da bakarrik.

Alabaina, hezkuntza berritzailearen aldekoek aldarrikatzen dute eskola-liburutegiak oso gune interesgarriak izan ahal direla. Hala ere, eskola-liburutegien egungo erabilera eskasak argi erakusten du bere ahalmen guztia ez dela behar bezala erabiltzen, irakaskuntzari begira eskola-liburutegiaren potentzialtasuna handia baita. Hori dela eta, ikerlan honen xede nagusia eskola-liburutegiek dituzten aukerak aztertzea eta erakustea izan da, baita aztertzea zertan eta zergatik ez diren aukera horiek errealitate bihurtzen ere.

Etorkizuneko irakasleek jasotzen dugun unibertsitateko formakuntzan Lehen Hezkuntzako Graduan, ez da inolako ikasgai edota materia espezifikorik jasotzen eskola-liburutegi baten funtzionamendu eta xedeen inguruan. Bi alor hauek ezagutzeko helburuarekin burutu da eskola-liburutegiei buruzko ikerketa lan hau, sinesten baitugu ezinbesteko baliabidea dela XXI. mendeko hezkuntza sisteman.

1. Marko teorikoa

Gutziz beharrezkoa da eskola-liburutegia aberastasun pedagogiko ugari duen ezinbesteko hezkuntza baliabide bihurtzen duten ezaugarriak aipatzea. Eskola-liburutegiaren “Zer?” eta “Zertarako?” galderak argitu beharko ditugu eskola-liburutegiaren potentziala agerrarazteko, era honetan “eskola-liburutegiaren oinarrien justifikazioa ez badugu berriztatzen beharizan eta egoera berrien arabera, hezkuntza sistemak laster utziko ditu eskola-liburutegiak alde batera” (Durban, 2010:23)¹.

Durbanen arabera (2010) eskola-liburutegiak aukerazko baliabide modura erabiltzen dira ikastetxeetan, batzuetan ikaste eta irakaste prozesuarekin lotuta, teknologia berrien inplementazioarekin lotuta, irakurketaren sustapenarekin lotuta etab. Baina Durbanen ustez eskola-liburutegiak ezin dira aukerazko baliabide izan XXI. mendeko irakaskuntzan. Izan ere, eskola-liburutegiak beharrezko baliabidea dira: a) aukerak sortzen dituztenak irakaskuntza lanari laguntza handia eskaintzen eta b) curriculumaren garapenerako beharrezkoa den hezkuntza koordinazioan ere. Hala ere, eskola-liburutegiak ikastetxean eta hezkuntza sisteman benetan integratzeko eredu tradizionala irauli behar du eta bere baitan berriro hezkuntza sistemaren erronkei erantzunez.

1.1. Eskola-liburutegia hezkuntzan erabiltzea

Adituen arabera eskola-liburutegia da hezkuntzaren ezinbesteko ardatza zenbait arrazoirengatik: hainbat ikerketek erakutsi dutenez, trebetasun kognitiboen garapena errazten du, pentsamenduaren erabilpena bultzatzen du eta, horrez gain, komunikazio eta irakurketaren jarduerak sustatzen ditu. Arrazoi horiek justifikatzen dute liburuteigiaren erabilpena hezkuntza tresna gisa. (Durban, 2010). Aurreko arrazoiak gain, eskola-liburutegiaren ikasketa eredu aktiboa da kontzeptuak eta prozedurak eskuratzeko aukera ematen duelako (informazioa nola bilatu, baloratu eta transmititu).

¹ Itzulpena nik-neuk egin da.

Eskola-liburutegiak metodo magistralean oinarritutako eredutik, hau da testu liburuetan soilik oinarritutako metodotik urruntzen dira (Gomez, 2002).

Hau dela eta, liburutegiaren erabilpena planifikatuta egon behar da irakasleen eta liburuzainaren artean eta ikastetxearen curriculumari erantzun behar dio. Eskola-liburutegia ikas-komunitatearentzako baliabide bat bezala kokatzen da, eta metodologia estratgia desberdinak praktikan jartzeko erabiltzen da. Eskola-liburutegia eta ikas-komunitatearen kolaborazioaren ildotik Pascualek (2012) Ikastetxearen Irakurketa Plana (IIP) proposatzen du eta honela definitzen du: IIPa kolaborazio proiektua da, hezkuntza berrikuntzarako tresna eta Ikastetxearen Hezkuntza Proiektuaren barruan integratuta dagoena. Bere helburuak honakoak dira: irakurtzeko eta idazteko ikasleen kompetentziak garatzea, irakurtzeko ohitura bultzatzea eta informazioa bilatzeko kompetentzia sustatzea.

1.1.1. Eskola-liburutegiaren erabilpen pedagogikoa

Durbanen esanetan (2010:33) “liburutegiak metodologia anitzen erabilpena errazten du. Estrategia horiek guztiz beharrezkoak dira ikasketa egoera zehatzetan; adibidez, ikerketa lanetan eta irakurmena bultzatzeko jardueretan”. Gainera, liburutegiak, Informazio eta Komunikazio Teknologien (IKT) tresnekin batera, ikasketa testuinguru hibridoa osatzen du. Irakasteko eta ikasteko testuinguru hau oso egokia da jarduera didaktikoak aurrera eramateko eta emaitzak aztertu ondoren, beste egoera batzuetara, beste maila batzuetara edo beste arlo batzuetara zabaltzeko.

1.1.2. Hezkuntza praktikarekin lotutako jarduerak: Nola laguntzen duen eskola-liburutegiak.

Lan proiektuen arabera, ikasgela eta eskola-liburutegiaren arteko harreman jarraitua ziurtatu behar da, interbentzio eta interakzio egokiak planifikatzeko. Eskola-liburutegiak laguntzen du ikasgai desberdinak harremanetan jartzen eta oso baliabide aberasgarria da informazio iturri zehatzak erabiltzean (ikerketetan, adibidez). Liburutegitik proposamen anitzak egin daitezke (ikerketen inguruan, irakurketa eta

idazketa jardueren inguruan eta abar) ikastetxe osoari zuzenduta edo geletako eguneroko lanean laguntzeko. Jarraian eskola-liburutegiaren erabilera esanguratsua izan dadin, Durbanek (2010) egindako sailkapena daukagu:

1.- Ikastetxe osoari eskainitako laguntza jarduerak (ikastetxeko behar zehatzei erantzuteko sortuak).

1.1. Ikastetxean egiten diren proiektuei laguntza. Lan proiektuak osatzeko materialak eta baliabideak eskaintzea, eskura jartzea: a) Proiektuen dinamizazioa edo b) zabalpena errazteko jarduerak garatzea.

1.2. Kultura dinamizazioa inguruaren errealitatearekin lotuta. Herriko ospakizunekin edo gertakizunekin lotutako kultura deialdiak garatzea ikasturtean zehar: a) Zabaltzea, b) ezagutaraztea ikastetxearen giza inguruan antolatu diren ekitaldiak, c) topaketak eta abar.

1.3. Hezkuntza komunitateari zabaldutako espazioa denez, funtzio soziala. a) Behar bereziak dituzten ikasleentzat edo desberdintasunei erantzuteko ekintzak garatzea, b) irakurketaren zaletasuna familien artean bultzatzeko jarduerak antolatzea.

2.- Geletako lanari eskainitako laguntza jarduerak (programazioan eta prestakuntza sekuentzia zehatz bati lotutakoak)

2.1. a) Arlo edo gelako lanari laguntza. b) Irakasleek eskatuta, ikerketa lanak edo arazoei erantzuteko laguntza ekintzak garatzea. c) Ikasteko zailtasunak dituzten ikasleei laguntzeko asmoz, curriculum egokitzapenak eta ikasketa-laguntzak erraztea. d) Arlo desberdinen ikasketak indartzeko “auto-ikasketa” txokoak antolatzea.

2.2. Ikertzeko eta informazioa biltzeko trebetasunen ikasketari laguntza. Oinarrizko prestakuntza liburutegia erabiltzeko eta material desberdinak era egokian erabiltzeko laguntza jarduerak garatzea. Arlo bati buruz edo proiektu interdisziplinarrak garatzeko beharrezkoak diren lan kognitiboaren etapak garatzeko jardueretan laguntzea.

2.3. Irakurketa eta idazketarekin lotutako jardueren garapenean laguntza. Informazio baliabide bibliografiko zein digitalak biltzea eta sailkatzea, testu mota desberdinak erabiltzeko asmoz. Literaturaz gozatzeko eta prestakuntzarako literatura irakurketak prestatzea eta eskaintzea.

1.2. Eskola-liburutegien ikusgaitasuna

Agiri, praktika, ikerketa eta profesionalen arteko elkarrizketa nahikoa ditugu, hezkuntzan liburutegien garrantzia eta hauen presentzia ezinbestekoa dela adierazten digutenak. Hala ere, aurrerago ikusiko dugun modura, ikastetxe guztietan ez dira eskola-liburutegiak behar bezala baloratzen.

2002an Millán-ek koordinatutako “Informe de la lectura en España” txostenak eskola-liburutegiaren garrantzia argira ateratzera lagundu zuen eta baita hezkuntza sailek, irakasleek, argitaletxeak, ikertzaileek, pedagogoez eta kontuagoan hartzea eskola-liburutegia, azken urteotan hainbat ekimen hasi dira. Horri esker, irakurketaren eta liburutegien agerpena bultzatzen da ikastetxeetan.

Eskola-liburutegien garapenerako eta irakurketaren sustapenerako ekimenak martxan jarri dira Autonomi Erkidegoetan, baina helburu eta joera desberdinekin, besteak beste:

- Irakurketa eta idazketa proiektuak bultzatzeko.
- Liburutegi arduradunak prestatzeko
- Zerbitzu elektronikoak eta liburutegi birtuala garatzeko.
- Liburutegi sareen eraketa sustatzeko.

Lehen aipatutako 2008an egindako “Informe de la lectura en España” (Millán) txostenak bi helburu izan zituen: 1) gaur egungo eskola-liburutegiak deskribatzen dituzten ezaugarriak aztertzea eta 2) baloratzea eskola-liburutegien gaitasuna hezkuntza aldatetean parte hartzeko. Diagnosi horretarako, hiru aztergaien arabera sailkatu zituzten eskola-liburutegiak:

- 1- Datuak: Funtzionamenduaren eta erabileraren inguruan eskura dauden zifrak.
- 2- Praktikak: Ikastetxe, institutu, eta garapen programetan aurkitutako esperientziak.
- 3- Politika: Politika publikoen egonkortasuna eta ikastetxeek hauei ematen dioten garrantzia.

Txosten honen ondorioz azpimarragarrienak bi dira: 1) informazio gizarte berrian irakurtzea eta idaztea funtsezkoa dela eta 2) euskarri digitalek gero eta garrantzi gehiago dutela arlo guztietan eta baita curriculumean ere.

Orain urte batzuk, Espainiako eskola-liburutegietan garatutako programa desberdinei buruzko ikerketa sakon bat burutu zen (Jimenez Fernandez, 2008). Ikerketa horretan eskola-liburutegi desberdinen egoera deskribatzen da, liburuzain eta erabiltzaileentzako baliabideak aztertzen dira eta 500 liburuzaini egindako inkestaren emaitzak biltzen dira. Txosten honen ondorioetan agerian gelditzen da 1) liburu eta irakurzaletasunaren inguruko interesak gora egiten duela nabarmen 2) ematen du eskola-liburutegiak hezkuntza sistemaren barruan alderdi garrantzitsu bezala ikusten direla.

1.3. Nazioarteko eremua

Hala ere, nazioarteko eremutik urrun kokatu egin gaituzte gure herrialdeko datu edota zifra orokorrenak (Marchesi eta Miret 2005, IFLA/Unesco 2002). Izan ere, aztertutako datuen arabera, eskola-liburutegiari buruzko daukagun ikuspuntu mugatua agerian geratu da, besteak beste:

- 1- Eskola-liburutegiaren inguruan dugun ikuspuntu mugatua informazio bilaketa tresna gisa eta irakurketa ohituraren sustapenerako.
- 2- Eskola-liburutegien funtzionamenduan: espazioa, aurrekontua, bilduma, teknologia, ordutegia, lan sareak, arduradunak eta bestelako laguntzak.
- 3- Eskola-liburutegiek eskaini beharko lituzketen zerbitzu eta jardueretan.

Cristina Novoak (2015) aipatzen du Scottish Library and Information Council (SLIC) erakundeak egindako Eskoziako eskola-liburutegien egoera 2002-2013 urteetan. Azterketa honen bidez, eskola-liburutegien beste herrialde bateko egoera ezagutu dezakegu.

Scottish Library and Information Council (SLIC) erakundeak 2013. urtean ikerketa bat argitaratu zuen eta honetan biltzen dira eskola-liburutegiak ikasleen emaitza

akademikoetan dituzten kalifikazio onak nazioarte mailan. Honakoak dira eskola-liburutegiak egoki erabiltzeak dakartzan onura akademikoen frogak:

- Lorpen akademikoa: irakurmena, hizkuntza eta literatura, historia eta matematikari buruzko azterketa estandarizatueta ikasleek lortzen dituzte emaitza hobekoak, eta curriculum azterketetan kalifikazio hobekoak.
- Ikasketaren emaitzak: kalitate handiagoko lan proiektuak, informazioa erabiltzeko prozesuen eta praktiken ulermen hobekoa, ezagupen handiagokoak eta irakurmenaren garapena.
- Ikasketekiko jarrerak: motibazio handiagoko, lanetarako jarrera hobekoa eta irakurketarekiko gustua.

Horrez gain, txostenean identifikatzen da eskola-liburutegiak ikasketetan lagungarriak izateko beharrezkoak diren elementuak:

- Arduraldi osoa duen liburuzaina, prestakuntza profesionala eta kudeaketa funtzioak betetzen dituen.
- Eguneroko egitarauak dinamizatzen dituen laguntza langileak. Horri esker, liburuzainak aukera izango du jardura desberdinak egiteko: prestakuntza, elkarkidetzeta eta bilduma garatzeko lanak.
- Baliabideetara sarbide fisiko eta birtuala duen eskola-liburutegia; bai eskola-liburutegian bertan, bai geletan zein etxeetan, eskola orduetan eta ordutegitik kanpo.
- Bilduma fisiko eta birtuala egokiak, gaurkotuak, anitzak, ikasleen aisialdiaren beharrei erantzuten dietenak.
- Teknologia sarean, informazioari sarbidea eta erabilpena errazten duena, ezagupenak eraikitzen eta zabaltzen laguntzen duena.
- Prestakuntza irakasle zein ikasleen beharrei erantzuten diena. Arloen edukiei buruz, informazioari buruzko alfabetizazioari buruz eta irakurketaren interesei buruz.

Alabaina, eskola-liburutegiak ikasleei onura eta ekarpen horiek eskaintzeko, behar beharrezkotzat hartzen da irakasleen arteko kolaborazioa eta baita ikastetxearen zuzendaritzarekin; beste liburuzainekin eta kanpoko eragileekin lankidetzeta ere. Horren bidez, eskola-liburutegitik ikasketak bultzatzeko zerbitzu egokien eskaintza bermatuko da.

1.4. Arazoak non dauden: Liburutegiak erabiltzaileengandik urrun?

Jarraian erabiltzaileek erakutsitako gabeziak ikusiko ditugu, zeinek eskola-liburutegien errealitateaz hausnartzera eramaten gaituzte (Marchesi eta Miret, 2005), besteak beste:

- 1- Egun eskola-liburutegi gehienen helburu nagusia eta ia bakarra literaturaren irakurketa eta honi bultzada ematea izaten da.
- 2- Curriculumaren arlo desberdinak lantzeko eskola-liburutegiaren erabilera eskasa da.
- 3- Irakasleen artean eskola-liburutegiaren erabilera baxua da ikaslerik gabeko orduetan.
- 4- Baliabide eta zerbitzu digital gutxi ditugu eskola-liburutegietan: %10 baino gutxiago dago behar den bezala prestatua.
- 5- Ikasleen aldetik, ikerketak eta eskola-liburutegiaren erabilera bultzatzen dituzten jarduera gutxi daude. Borondatezko irakurketa gomendatzea, informazio bilaketa eskatzea eta liburutegira joatea klase ordutegian oso gutxi ematen da.
- 6- Ikasleek erabil ditzaketen dokumentu desberdinen presentzia mugatua da. Honez gain, baliabide informatikoak erabiltzeko beharra eskatzen duten jarduerak ez dira programetan agertzen kasu askotan.
- 7- Ikasleek eskola-liburutegia ez dute ikusten ikerketa gune, lana antolatzeko gune, ikasteko gune, irakurtzeko gune etab bezala.

Beraz, eskola-liburutegien helburuak eta ondorioak ez datoz bat eta Miretek ondorioztatzen du benetan kezagarria dirudiena ez dela soilik baldintza materialen murrizketa bat dagoela, baizik eta ez direla behar diren praktika onak ematen ikastetxeetan, hau da, eskola-liburutegiek ez dutela behar bezala funtzionatzen (Miret,2008:101).

2. Ikerketaren diseinua

2.1. Helburuak / Hipotesiak

Hurrengoak dira ikerketa hau burutzeko zehaztutako helburuak:

- Eskola-liburutegien kudeaketa eta funtzionamendua zenbait arlotan aztertzea.
- Liburuzainen asebetetze maila aztertzea eskola-liburutegiekiko.
- Ikasleek eskola-liburutegian burutzen dituzten jarduera desberdinak ezagutzea.
- Erakunde publikoek eskola-liburutegiei zuzenduta dituzten programak ikuskatzea.

Hurrengoak dira ikerketa honekin frogatu nahi diren hipotesiak:

- Liburuzaintzako, eskola-liburutegiaren aurrekontua, ordutegia eta baliabideak eskasak dira.
- Liburuzain eta irakasleen arteko koordinazioa zein beste hezkuntza sail arduradunekin koordinazioa mugatua da.
- Eskola-liburutegiek ez dute beste eskola-liburutegi edota udal-liburutegiaren harremanik.
- Eskola-liburutegien kanpo ezta barruko ebaluazioa ez da egiten eta eskola-liburutegiek ez dute erronka argirik.

2.2. Metodologia

2.2.1. Lagina

Hiru ikastetxetako eskola-liburutegitan bildu dira datuak. Ikastetxeek ezaugarri desberdinak dituzte eta honakoak dira:

1 ikastetxea.

Eraikina nahiko berria da eta hiri inguruko auzo batean kokatuta dago. Eskola publikoa da eta 2-12 urte bitarteko ikasleak ditu. Ikasle gehienek beka jasotzen dute ekonomi arazoengatik. Eskolako familien maila sozioekonomikoa oso baxua da eta kultur aniztasun handia dago. Ikasleen erdia baino gehiago ijitoak dira (aspalditik auzoan bizi diren familietakoak) eta gainontzeko asko Hegoameriketatik etorritako familien haurrak. Irakasle askok lan finkoa dute aspalditik eskola horretan eta konpromiso Nolako Eskola Liburutegiak ditugu? Jon Salinas Elorza

handia daukate zailtasunak dituzten familia eta hurrekin lan egiteko. Ohikoa da pertsona boluntarioak, bitartekariak eta giza hezitzaileak aurkitzea irakasleekin elkarlanean. Liburuzainak bere ordutegiaren erdia dauka liburutegian egoteko eta boluntarioen laguntza dauka.

2 ikastetxea.

Eraikin batzuek osotzen dute ikastetxe handi honen espazioa. Hiritik urrun kokatuta dago, mendian, tamaina erdiko herri baten ondoan. Ikasle gehienak autobusez heltzen dira goizero eta gutxi batzuk haien gurasoekin doaz autoz. 0-18 urte bitarteko ikasleek ikasten dute bertan. Itunpeko ikastetxea da eta altua da familien maila sozioekonomikoa. Ikasleren batek Eusko Jaurlaritzako diru-laguntza jasotzen du, baina nahiko ikasleri homogeneoa da; ez dago kultur aniztasunik. Badaude irakasle beteranoagoak eta gazteagoak. Lan banaketa eta hierarkiak oso argi definituta daude eta harreman gutxi dituzte inguruko hezkuntza agenteekin. Liburuzaina bakarrik eguerdian izaten da liburutegian.

3 ikastetxea.

Jatorrizko eraikina ez da guztiz berria, baina orain dela gutxi handitu dituzte espazio batzuk. Ikastola publikoa da eta 2-12 urte bitarteko ikasleak ditu. Bere ondoan, kale berean, institutua dauka. Ikasle batzuek diru-laguntza jasotzen dute baina erdi-altua da familia gehienen maila sozioekonomikoa. Irakaskuntza, euskaraz indartzeko helburua oso argi daukate eta gurasoak inplikatzeko dituzte zenbait ekitalditan. Orain urte batzuk proiektu berezia egin zuten liburuzaina lortzeko ordutegi osoarekin eta lortu zuten. Beraz, ikastolan aspalditik irakaslea den eskola-liburutegiko arduraduna daukate gaur egun liburutegia dinamizatzen.

2.2.2. Aldagaiak

Ikerketa hau burutzeko, eskola-liburutegien oinarrizko ezaugarri edota aldagaiak hartu dira aztergai modura. Jimenez, Lukas eta Santiagoren (2006) azterketa diagnostikoan azaltzen diren zenbait aldagai hartu dira oinarri.

Aztergai diren aldagaiak hiru multzo nagusitan banandu dira, hala nola 1- “kudeaketa eta funtzionamendua”, 2- “erabilera eta erabiltzaileak” eta 3- “balorazioak”.

Jarraian hiru enbor hauen aldagaiak aipatuko dira, ikerketa honen kokapen orokor bat egin ahal izateko.

Kudeaketa eta funtzionamendua

- Aurrekontua.
- Ordutegia.
- Arduradunaren eta irakasleen arteko koordinazioa.
- Beste liburutegi eta dokumentazio zentroekin harremana.
- Hezkuntza komunitatearen parte hartzea.
- Ebaluazioa.

Erabilera eta erabiltzaileak

- Ikasleen bisitaldiak.
- Ikasleek burutzen dituzten jarduerak.
- Irakasleek burutzen dituzten jarduerak
- Ikasleek eta irakasleek eskola-liburutegiaren inguruan izandako formazioa.
- Erabilera sustatzeko estrategiak.

Balorazioa

- Liburutegiak betetzen dituen funtzioekiko asebetetze maila.
- Hezkuntza-komunitateak ematen dion garrantzia.
- Hobekuntza desiratuak.

2.2.3. Ikerketa tresnak

Ikerketa honetan erabilitako ikerketa tresna bakarra elkarrizketa zuzena izan da. Elkarrizketa hiru eskola-liburutegitako liburuzainei egin zaie, aurretik prestatutako 20 galderak osatzen duten galdetegi batean oinarrituta (ikus 1. Eranskina).

Eskola-liburutegian liburuzainari elkarrizketa egin aurretik, ikasleekin era aktiboan parte hartzeko aukera ere egon da. Eta beste ikastetxean, arratsaldean antolatutako erakusketa bat ikusteko aukera ere izan genuen. Beraz, aztertuak izan diren hiru eskola-liburutegiak zuzenean ikustatu dira. Era berean, ikerketa honetan, liburuzainek helarazitako barne dokumentu, agiri edota araudia ere aztertu dira.

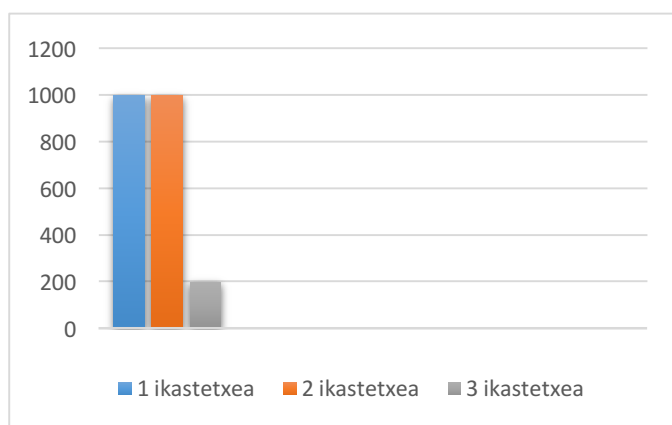
3. Emaizen azterketa

3.1. Kudeaketa eta funtzionamendua

Aurrekontua

Eskola-liburutegientzako oinarrizko aurrekontua edota diru sarrera ikastetxeak berak ematen duena da kurtso hasieran.

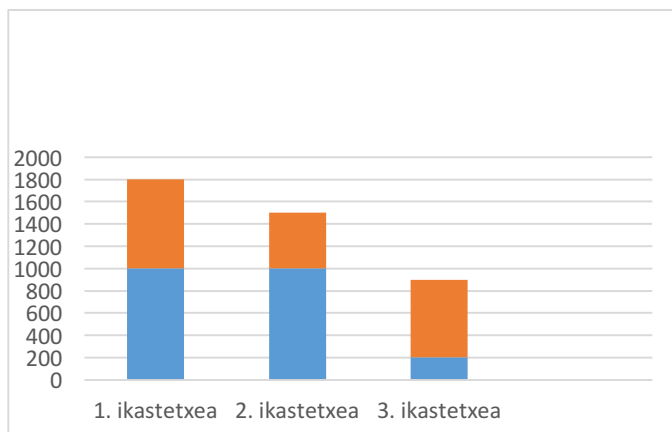
Hurrengo grafiko honetan azken (2015-2016) ikastetxeek kurtso hasieran jaso duten diru sarrera ikusten da (eurotan).

1.Irudia. Kurtso hasierako aurrekontua

Hala ere, kurtso hasierako aurrekontuaz gain, liburutegi bakoitzak aparteko diru bultzada jasotzeko aukera du. 1. ikastetxea “kulturartekotasuna bultzatzeko proiektura” aurkezten da eta honen bidez diru laguntza lortzen du. 2. ikastetxeak edozein momentuan aparteko diru bultzada eskatzeko aukera du, momentuko beharrak asetzeko; (aurten adibidez 250 liburu ale berri erosi dituzte). 3. ikastetxeak urte bitarteko proiektu “txikien” bidez lortzen du dirua.

Hurrengo grafiko honetan amaierako aurrekontua ikus dezakegu, kurtsoan zehar jasotako diru sarrera gehitu ondoren.

2. Irudia. Guztizko aurrekontua aparteko diru sarrerak jaso ondoren

Beraz, 1 eta 2 ikastetxeek kurtsoan zehar erabilgarri duten diru kopurua nahiko antzekoa dela esan dezakegu. 3 ikastetxeak, ordea, diru kopuru txikiagoa dauka, 1 ikastetxeak duenaren erdia, hain zuzen. Horrek adierazten digu kurtsorako duten aurrekontua oso aldakorra dela, hau da, ez dela bat ere finkoa.

Ordutegia

Hiru ikastetxeetako liburutegiek ordutegi desberdina dute. Hauek ikusteko ordutegia lau eremutan sailkatu da: jolastordua, eguerdia, eskola ondoren eta klase orduak.

Hurrengo taula honetan ikastetxe bakoitzaren eskola-liburutegia erabiltzeko aukera ikus dezakegu, ordutegi eremuen arabera sailkatuta.

Datuek erakusten digute eskola batek ere ez duela egunean zehar ordutegi osoa betetzen.

1. Taula. *Eskola-liburutegien eguneroko ordutegia*

	<i>Jolastordua</i>	<i>Eguerdia</i>	<i>Eskola ondoren</i>	<i>Klase orduak</i>
<i>1. ikastetxea</i>	o		o	o
<i>2. ikastetxea</i>		o		o
<i>3. ikastetxea</i>		o	o	o

Azpimarratu behar da, klase orduetan zehar liburuzaina liburutegian dagoen ikastetxe bakarra 3. ikastetxea dela. Beste ikastetxeetan liburutegira joateko aukera daukate ikasleek, baina talde bakoitzaren tutore edota irakaslearekin joan behar dute.

Arduradunaren eta irakaslearen arteko koordinazioa

Hiru liburutegietan liburuzainen eta irakasleen arteko koordinazioa nahiko murriztua da.

1. ikastetxean urte hasierako “liburutegia erabiltzeko prestakuntza saioak” finkatzeko bakarrik biltzen dira.

2. ikastetxean, liburuzainak irakasle tutoreei ez die bereziki laguntza berezirik ematen, baina noizean behin irakasleek liburuzainari liburuaren inguruko aholkuak eskatzen dizkiote.

3. ikastetxean oso argi zehazten dira “liburutegiko planean” bakoitzaren ardurak. Adibidez irakasle eta liburuzainak elkarrekin prestatzen dituzte “irakurketa-idazketa bultzatzeko jarduerak”, elkarrekin antolatzen dituzte “jarduera kulturalak” eta “Mikoleta lehiaketa” eta elkarrekin apaintzen dute ikastetxea “Liburuaren eguna” ospatzeko.

Beraz, liburuzain eta irakasleen arteko koordinazio zein beste hezkuntza sailekiko koordinazioa mugatua dela dion hipotesia baieztatua gelditzen da.

Beste liburutegi eta dokumentazio zentroekin harremana

Atal honetan hiru ikastetxeak bi multzo nagusitan sailkatuko ditugu: ACEX² programan parte hartzen dutenak eta parte hartzen ez dutenak.

ACEX programako partaideak 1. eta 3. ikastetxeak dira. Bietan antolatzen dituzte urtero udal liburutegietara bisitaldiak. Eusko Jaurlaritzaren ACEX zerbitzuak antolatzen dituen prestakuntza, koordinazio eta esperientzia trukaketan aktiboki parte hartzen dute beste ikastetxe batzuetako liburuzainekin. Esan beharra dago, 3. ikastetxeko liburuzainak ACEXeko bileretan dinamizatzaile lana egiten duela.

ACEX programako partaide EZ dena 2. ikastetxea da. Honek ez du inolako harremanik beste liburutegiekin, ezta beste ikastetxeekin ere.

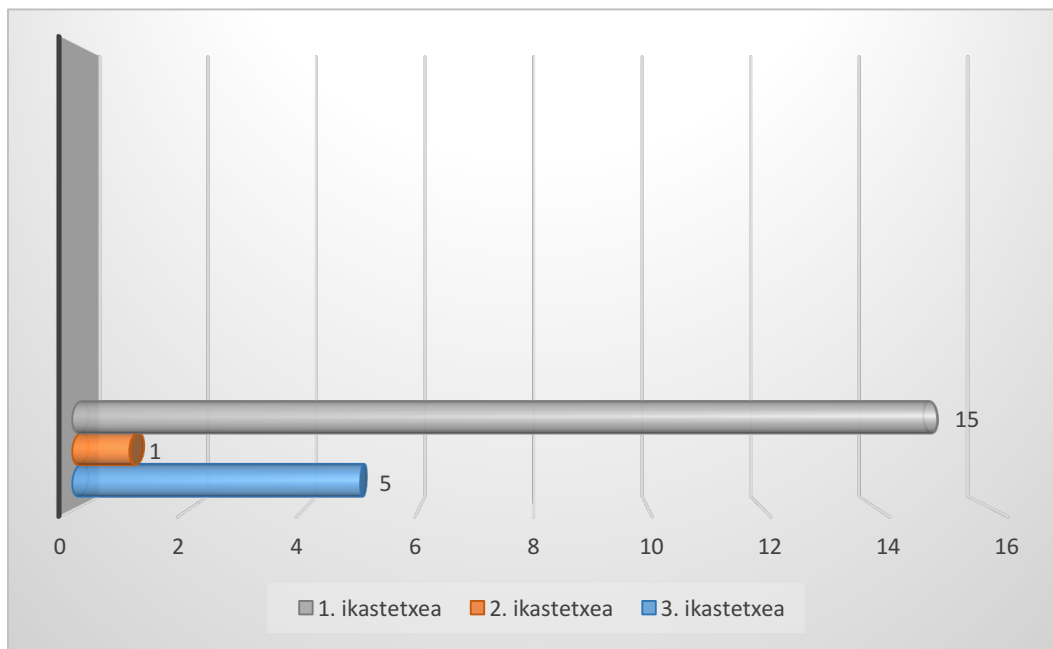
Nahiz eta ACEX programako bileretan eskola-liburutegi desberdinak harremanetan egon, baieztaturik geratzen da eskola-liburutegiek ez dutela beste ikastetxetako eskola-liburutegiekin eta udal-liburutegiekin harremanik dion hipotesia.

Hezkuntza komunitatearen parte hartzea.

Liburuzain, irakasle eta ikasleez gain, jende gehiagok parte hartzen du eskola-liburutegietan eta ikastetxe bakoitzaren arabera kanpo inplikazio handiago sumatu daiteke.

² ACEX: Eskolako jarduera osagarrietaz eta extraeskolarez arduratzen den Eusko Jaurlaritzako programa 1994an abian jarri zena.

Hurrengo grafiko honetan, ikastetxe bakoitzean eskolaz kanpoko zenbat pertsonak hartzen duten parte liburutegiko jardueretan ikus dezakegu. Kurtso honetan astero egondako pertsona kopuruaren batz bestekoa da ikusgai dugun zifra.

3. irudia. Asteazkera zehar, liburutegian parte hartzen duen eskolaz kanpoko pertsona kopurua

Goiko grafikoan ikusi daitekeen moduan, 1. ikastetxeko liburutegia da partaidetza gehien duena, honetan boluntario eta laguntzaileen partaidetza handia baitago ikasleei irakurketarekin eta etxerako lanekin laguntzeko klase ondorengo orduetan. Honetaz gain, helduentzako literatura solasaldiak daude arratsaldeko orduetegiaren eta 10 guraso inguru biltzen dira astero.

2. ikastetxean, eskolatik kanpoko pertsona bakar batek erabiltzen du liburutegia, kasu honetan antzinako irakasle bat, irakurtzera eta dokumentazio lana egitera joaten dena noizean behin. Ikasleak autobusez heltzen eta joaten direnez ez da ohikoa gurasoen partaidetza ikastetxeko inolako jardueretan.

3. ikastetxean jarduera batzuk gurasoekin batera antolatzen dira (erakusketak, ospakizunak) eta beste batzuk familiei zuzenduta dira (kultura hitzaldiak, esperientzien aurkezpenak).

Eskola-liburutegien ebaluazioa

Atal honetan ere, hiru ikastetxeak bi multzo nagusitan sailkatuko ditugu: ACEX programan parte hartzen dutenak eta parte hartzen ez dutenak.

ACEX programako partaideak: 1. ikastetxeak urtero memoria idazten du kurtso amaieran eta ACEXek emandako ebaluazio txantiloia betetzen du. 3. ikastetxean, eskola-liburutegiko proiektuaren barruan bost helburu zehazten dira, eta helburu bakoitzeko ebaluazio irizpideak biltzen dira jardura bakoitzerako. Barne ebaluazioarekin batera, ACEXek emandako txantiloia betetzen dute urtero.

ACEX programako partaide EZ dena 2. ikastetxea da. Honetan, kurtso osoko memoria idatzi ondoren, Ikastetxe Proiektuan aipatuko diren liburutegiko helburuak zehazten dira. Aurten, lehen aldiz, Eusko Jaurlaritzak galdetegi bat pasatu die informazio orokor eske, baina ikastetxeak ez du inoiz kanpo ebaluaziorik jaso.

3.2. Erabilera eta erabiltzaileak

Ikasleen bisitaldiak

Atal honetan ikasleen derrigorrezko eta gutxieneko bisitak aipatuko dira. Ikastetxe guztietan liburutegiaren aurkezpen saio bat egiten da kurtso hasieran, liburutegiaren funtzionamendua eta arauak azaltzeko. Bigarren ikastetxeko ikasleek ez dute derrigorrezko bisitaldi gehiago eskola-liburutegira.

1. eta 3. ikastetxeko liburutegiek antolatutako jarduerak jarraian azalduko dira beste atal batean.

Ikasleek burutzen dituzten jarduerak eskola-liburutegian

Hiru ikastetxeetako liburutegiek hainbat jarduera desberdin eskaintzen dituzte egunean zehar, hauetako batzuk klase orduetan dira, beste batzuk klase orduetatik kanpo, hurrengo taulan ikus dezakegun moduan.

2. Taula. Eskola-liburutegian burutzen diren jarduerak

	<i>Klase orduak</i>	<i>Klase ordutik kanpo</i>
<i>1. ikastetxea</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Irakurketa idazketa errefortzua. - “ozenki irakurri” irakurzaletasuna bultzatzeko. - Haur Hezkuntzan ipuin kontaketa. 	<ul style="list-style-type: none"> - Errefortzu jarduerak. - Irakurketa librea. - Ipuin kontaketa. - Solasaldiak. - “irakurketa aitabitxi/amabitxi” - Ingelesa ordenagailuetan
<i>2. ikastetxea</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Lehen Hezkuntzako hirugarren zikloak, irakasleekin irrati saioak. 	<ul style="list-style-type: none"> - Liburu mailegua. - Diplomen banaketa irakurritako liburuen arabera. - Etxerako lanak edota irakurketa boluntarioa.
<i>3. ikastetxea</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Saio zehatzak tutore eta liburuzainak antolatua (adibidez informazioa bilketa lana) 	<ul style="list-style-type: none"> - Kontsulta. - Etxerako lanak. - Deialdi kulturalak. - Argazki eta ipuin lehiaketak. - Erakusketak. - Hitzaldiak.

2. Taulan argi ikus daiteke 1. eta 3. ikastetxeetako liburutegiak direla jarduera gehien eskaintzen dituztenak, bai klase orduetan eta baita klase orduetatik kanpo ere.

Irakasleek burutzen dituzten jarduerak

Lehen Hezkuntzako irakasleen kontaktu nagusia liburutegiarekin 1. eta 2. ikastetxeetan, liburuak hartzeko eta klase liburutegirako eramateko da, hau da, mailegurako. 1. ikastetxeko Haur Hezkuntzako irakasleak astean behin joaten dira liburutegira goizeko ordutegian.

3. ikastetxeko irakasleek, liburuzainarekin irailan adosten dituzte ikasturtean zehar irakurketa eta idazketa bultzatzeko egingo dituzten jarduerak.

Ikasleek eta irakasleek eskola-liburutegiaren inguruan izandako formazioa

Hiru ikastetxetako ikasle guztiek ezagutzen dute liburutegia, halaber guztietan egiten da bisita gidatua kurtso hasieran. Azpimarratu beharra dago, 1. ikastetxeko liburutegiak, planoak eta arauak ematen dizkietela ikasleei kurtso hasieran, eta mailegu zerbitzua erabili ahal izateko beharrezkoa dela karnet bat egitea.

Liburuzainek jasotako formazioari dagokionez, 1. eta 3. ikastetxeetako liburuzainak irakasleak dira, baina 2. ikastetxeko liburuzaina ez da irakaslea. Liburuzain honek filologian lizentziaduna da eta “Biblioteconomia y Archivista” deituriko kurtso bat ikasi zuen unibertsitateko ikasketak amaitu ondoren.

Erabilera sustatzeko estrategiak

Hiru ikastetxeetan liburuak ondo sailkatuta eta ondo zainduta daude, irakasleei liburuak eskaintzen dituzten aukera desberdinen informazioa pasatzen zaie eta mailegua bultzatzen da. 1. eta 3. ikastetxeetan eskola-liburutegian ekitaldi erakargarriak antolatzen dira arratsaldean.

3.3. Liburuzainen balorazioak

Liburutegiak betetzen dituen funtzioekiko asebetetze maila (oinarrizko lorpenak)

1. ikastetxeko eskola-liburutegiaren jarduera urtero ebaluatzen dute. Ebaluazioan liburutegiko karneta kopurua zenbat igo den urtean edo egindako liburu mailegua zenbatekoa izan den idazten dute, lortutakoa eta hobetzeko proposamenak idazten dira baita ere.

2. ikastetxean liburuzainak egiten du balorazioa eta beharrak jasotzen ditu hurrengo ikasturteari begira.

3. ikastetxean urtero ebaluaketa egiten da eta Eskola-liburutegiko Proiektuan zehaztutako bost helburuak ebaluatuak izan behar dute (jardueren betetze maila, galdetegiak, iritzien bilketa, datu estatistikoak).

Beraz, eskola-liburutegiaren kanpo ezta barruko ebaluazioa ez dela egiten eta eskola-liburutegiek ez dutela hobekuntza erronka argirik, baieztatua geratzen da 2. ikastetxean baina ezeztatua erakunde instituzional batek (ACEX) kudeatzen dituzten ikastetxeetan.

Hezkuntza komunitateak ematen dion garrantzia

1. eta 3. ikastetxeak dira ikas-komunitateren partaidetza handiagoa dutenak. 2. ikastetxean hezkuntza komunitatearen partaidetza oso baxua da, edo are gehiago, baieztatu daiteke ikas-komunitateak ez duela inolako partaidetzarik eskola-liburutegian.

1. ikastetxean gurasoek parte hartzen dute ospakizun eta deialdietan. 20 guraso inguruk eskola-liburutegiko karneta dauka eta astero parte hartzen dute literatur solasaldietan.

3. ikastetxean bisitak antolatzen dira arratsalde, erakusketak eta hitzaldiak badaude gurasoentzat eta partaidetza handia lortzen da.

Hobekuntza xedeak

Nahiz eta liburuzain bakoitzak xede desberdinak dituen, desio batzuetan bat datoz. Hauek dira eskola-liburutegietako liburuzainek aipatutako desioak.

3. Taula. *Liburuzainen xedeak*

1. ikastetxea	<ul style="list-style-type: none"> - Liburuzainarentzat eskola-liburutegiari eskaintzeko ordu gehiago. - Liburu gehiago euskaraz. - Erakus apal gehiago.
2. ikastetxea	<ul style="list-style-type: none"> - Eskola orduetan gehiago erabiltzea. - Liburuzainarentzat eskola-liburutegiari eskaintzeko ordu gehiago.
3. ikastetxea	<ul style="list-style-type: none"> - Baliabide gehiago. - Espazio handiagoa. - Aurrekontu handiagoa

Goiko taulan ikus daitekeen moduan, eskola-liburutegiari eskaintzeko ordu gehiago eskatzen ez duen liburuzain bakarra, 3. ikastetxekoa da; era berean, honek espazio eta aurrekontu gehiago eskatzen duen bakarra da.

Beraz, eskola-liburutegientzako ikastetxeen aurrekontua eskasa dela dioen hipotesia baieztatua geratzen da.

4. Ondorioak

- Urte batetik bestera aurrekontua ez da egonkorra, eskola-liburutegiek ez baitakite zenbat diru izango duten ikasturteko behar izanei eta berrikuntzei aurre egiteko; ondorioz, aurrekontuaren ziurgabetasunaren aurrean hainbat jarduera ez dira programatzen.
- Eskola-liburutegien ordutegia oso murriztua da, ondorioz asko mugatzen zaie erabilera ikasleei eta ikas-komunitateari.
- ACEX programan parte hartzen duten eskola-liburutegi eta liburuzainek, konpromisu handiagoa dute eskola-liburutegiarekin eta baita hezkuntza komunitatearekin ere. Ondorioz, programa instituzionalaren partaide diren eskola-liburutegien funtzionamendua egokiagoa da.
- ACEX programaren partaide ez den ikastetxearen eskola-liburutegiak ez du inolako loturarik hezkuntza komunitatearekin.
- Liburuzain dinamikoak dituzten eskola-liburutegiek ikasleen presentzia askoz handiagoa dute.
- Liburuzaina eta irakasleen arteko koordinazio handirik ez dago eta honek kalte egiten dio eskola-liburutegiaren funtzionamendu egokiari; ondorioz, eskola-liburutegiaren potentzialtasunaz ez du behar bezalako probetxua ateratzen.

5. Erreferentzia bibliografikoak

- ACEX, *Eskola-Liburutegietarako Gida Didaktikoa*. Acex Programa. Bizkaia.
- DURBAN ROCA, Gloria (2010). *La biblioteca escolar, hoy. Un recurso estratégico para el centro*. Barcelona: Graó.
- GOMEZ HERNANDEZ, Jose A. (2002). *Los problemas de las bibliotecas escolares de la región de Murcia en un contexto de crisis del sistema educativo*. Facultad de Ciencias de la Documentación. Universidad de Murcia.
- INTERNATIONAL FEDERATION OF LIBRARY ASSOCIATIONS AND INSTITUTIONS (IFLA) eta UNESCO, *Directrices para la biblioteca escolar*, 2002.
- JIMÉNEZ FERNANDEZ, Conchi (koord) (2008). *Anuario de bibliotecas españolas 2008*. Málaga: Fundación Alonso Quijano.
- JIMENEZ, O, LUKAS, J. eta SANTIAGO K. (2006). *Hego Euskal Herriko eskola-liburutegien erabilera, kudeaketa eta funtzionamendua*. Hezkuntzarako Ikerkuntza eta Diagnosi-metodoen Saila. Euskal Herriko Unibertsitatea.
- MARCHESI, Álvaro eta MIRET, Inés (zuzendariak) (2005). *Las bibliotecas escolares en España*, Madrid: Fundación German Sánchez Ruiperez/IDEA.
- MILLAN, Jose Antonio (koord). *La lectura en España. Informe 2008. Leer para aprender*. Madrid: Federación de gremios de editores de España.
- MIRET, Inés (2008). “Bibliotecas escolares, (aún más) hoy” ondorengo txostenean MILLAN, J.A. (koord): *La lectura en España. Informe 2008. Leer para aprender*. Madrid: Federación de gremios de editores de España.
- NOVOA FERNANDEZ, Cristina (2015). *Bibliotecas escolares: una vez más, argumentos para una intervención de urgencia*.
<http://www.ub.edu/blokdebid/es/content/bibliotecas-escolares-una-vez-mas-argumentos-para-una-intervencion-de-urgencia> (azken kontsulta: 2016-5-20)
- PASCUAL, Julián (2012). “Plan Lector de Centro y biblioteca escolar: dos herramientas para la innovación educativa” ondorengo aldizkarian: *Textos. Didáctica de la Lengua y de la Literatura*. Barcelona: Graó.

6. Eranskinak

1. Eranskina. Liburuzainen galdetegia

Euskaraz

*Eskola Liburutegiaren inguruko **galdegaiak***

Jon Salinas Elorza

Eskola liburutegiaren funtzionamendua

- Arduradunak.
- Ordutegia.
- Espazioak.
- Kanpo ebaluazioa (*Nork? Acexek?*) eta barne ebaluazioa.
- Koordinazioa (*barnekoa eta kanpoko*).
- Harremanak beste liburutegiekin.
- Hezkuntza komunitatearen partaidetza (*eskola liburutegi batzorderik?*).

Eskola liburutegiaren kudeaketa

- Aurrekontua (*aurrekontua zenbatekoa den jakitea oso ondo legoke baina garrantzitsuena aurrekontuaren iturria zein den jakitea da*). Kopuruan gorabeherak.
- Kudeaketaren arduradunak.
- Liburuzainak prestakuntza berezirik ba al dauka? Zertaz? Non jasotakoa?

Eskola liburutegiak antolatzen dituen jarduerak

- Liburutegian bertan
- Ikasgeletan
- Irakasle tutoreei laguntza ala aholkularitza
- Ikasleei zuzendutako jarduerak
- Eskola komunitateari zuzendutako jarduera eta deialdiak

Erabilera eta erabiltzaileak

- Zerbitzu orokorrak (*liburu tradizionalak, liburu digitalak, software informatikoak etab*)
- Mailegua.
- Eskolaz kanpoko orduetan eskaintzen den zerbitzua.
- Ikasleen jarduerak.
- Ikasleak (*Nork? Norekin?*)
- Ikasleek jaso duten prestakuntza liburutegiaren erabilerari buruz.
- Irakasleek egiten duten liburutegiaren erabilera (*klase orduetatik kanpo, hau da, ia haien kabuz liburutegia erabiltzen duten ala ez*)

Eskerrik asko zure laguntzagatik

Gazteleraz

Acerca de la Biblioteca Escolar. Cuestionario

Jon Salinas Elorza

Funcionamiento de la biblioteca escolar

- Responsables.
- Horario.
- Espacios.
- Evaluación externa (*¿Quién? ¿Acex?*) y evaluación interna.
- Coordinación (interna y externa).
- Relaciones con otras bibliotecas.
- Participación de la comunidad educativa (*¿comisión de biblioteca escolar?*)

Gestión de la biblioteca escolar

- Presupuesto (*sería interesante saber a cuánto asciende el presupuesto pero lo fundamental es saber cuál es la fuente de financiación*). Oscilaciones en el presupuesto.
- Personas responsables de la gestión.
- ¿La persona bibliotecaria tiene formación específica? ¿En qué ámbitos? ¿Dónde ha recibido esta formación?

Actividades organizadas por la biblioteca escolar

- En la propia biblioteca.
- En las aulas.
- Ayuda o asesoramiento al profesorado tutor.
- Actividades dirigidas al alumnado.
- Actividades y convocatorias dirigidas a la comunidad escolar.

Uso y personas usuarias

- Servicios generales (*libros, libros digitales, software informático, etc.*)
- Préstamo.
- Servicio ofrecido en horario extraescolar.
- Alumnado (*¿quiénes acuden? ¿Con quién?*).
- Formación recibida por el alumnado respecto al uso de la biblioteca.
- Uso de la biblioteca por parte del profesorado (*fuera de las horas de clase, es decir, si utilizan la biblioteca por iniciativa propia*).

Muchas gracias por tu colaboración

2. Eranskina. Liburuzainekin elkarrizketa

Centro 1 (escuela de entorno urbano y población desfavorecida)

Funcionamiento de la biblioteca escolar

- Responsables. Una persona a media jornada (Nerea)
- Horario. Lunes, martes y jueves de 16.30-18.30, miércoles 15.00-16.30 (para hacer lo que he visto yo)
A disposición del profesorado todo el día. A principio de curso se hace formación a todo el equipo docente y pueden venir en cualquier momento. Varias clases (sobre todo de infantil) suelen venir al menos una vez a la semana; sobre todo a leer cuentos.
Apadrinamiento lector: dos días a la semana baja media clase de mayores (una vez por grupo) y media clase de pequeños (por ejemplo sexto y segundo) a hacer actividades de lectura. Se les leen dos cuentos en alto y después el mayor de los niños tiene que hacer lo mismo y cada uno con su ahijado tienen que ayudarles a leer. Si hay tiempo también se les da alguna ficha de refuerzo.
- Espacios. Un pequeño espacio con 2 ordenadores, dos fondos con estanterías con cuentos, zona de mesas para el trabajo, y zona de "recepción" (amplio espacio sin mesas y con bancos corridos para poder sentarse y atender a presentaciones).
- Evaluación externa (¿Quién? ¿Acex?) y evaluación interna. A final de curso evaluación del funcionamiento de la biblioteca. Plan de trabajo que se había marcado, dificultades, propuestas de mejora. Como evaluación externa, se manda una plantilla rellena al final de cada curso a Acex, pero no se recibe ninguna respuesta por su parte.
- Coordinación (interna y externa). La profesora encargada de la biblioteca es quien coordina todo, ella va a las reuniones de Acex, se ocupa de apuntar préstamos, etc. Todos los meses tiene reunión con Acex y va solo la coordinadora. "Abies" es el programa de catalogación de las bibliotecas escolares, es obligatorio asistir 4 días a un cursillo intensivo para aprender a utilizar este programa cuando eres encargado de biblioteca por primera vez, después de esto hay que ir una vez al mes durante los dos primeros años.
- Relaciones con otras bibliotecas. Relación con la biblioteca de San Francisco y con la mediateca. La biblioteca pública de San Francisco oferta todos los años ir a conocer la biblioteca, se suele ir todo los cursos y todas las clases pasan por allí.
- Participación de la comunidad educativa (¿comisión de biblioteca escolar?)
En la reunión de Acex hay una parte en la que se forman grupos para poner en común experiencias e ideas de diferentes centros. Familiares de

alumnado participan en actividades concretas dentro de la biblioteca (por ejemplo, tertulias literarias semanales).

Gestión de la biblioteca escolar

- Presupuesto (*sería interesante saber a cuánto asciende el presupuesto pero lo fundamental es saber cuál es la fuente de financiación*). Oscilaciones en el presupuesto. Las necesidades de la biblioteca se suelen ir diciendo cuando van surgiendo, al iniciar cada año se da un presupuesto inicial de unos 1000 euros. La fuente de financiación es el centro fundamentalmente, aun así, para lograr fondos, todos los años se presentan a una beca de "proyectos de fomento de la interculturalidad".
- Personas responsables de la gestión. Coordinadores de biblioteca y ayudantes, la beca del proyecto la presenta el equipo directivo.
- ¿La persona bibliotecaria tiene formación específica? ¿En qué ámbitos? ¿Dónde ha recibido esta formación? Si, al igual que con el programa informático de catalogación que ofrece Acex, también reciben una formación inicial de dos días en septiembre.

Actividades organizadas por la biblioteca escolar

- En la propia biblioteca. Explicado anteriormente, en horario de clase para alumnado con profesorado y responsables o voluntariado.
- En las aulas. El carrito: En los recreos cuando llueve se sube un carrito con libros para que los niños puedan leer, se devuelven los libros al terminar ese mismo recreo. En cuanto a las aulas, al empezar cada curso, cada clase coge los libros que le pueden interesar para todo el curso. Durante el curso también pueden pedir libros a la biblioteca para trabajar temas concretos.
- Ayuda o asesoramiento al profesorado tutor. Asesoramiento explícitamente sobre los libros.
- Actividades dirigidas al alumnado. Las citadas.
- Actividades y convocatorias dirigidas a la comunidad escolar. Tertulias literarias: una tarde a la semana el AMPA decide un libro y lo reparte entre los padres y madres que estén interesados. Para la fecha establecida, los familiares implicados acuden con el libro leído y comentan los párrafos que han sido marcados por cada uno de los lectores porque ha surgido interés o duda. Se reúnen 10 personas aproximadamente.

Uso y personas usuarias

- Servicios generales (*libros, libros digitales, software informático, etc.*) Libros de todo tipo, en muchos idiomas, clásicos, infantiles, enciclopedias, diccionarios etc. No hay software informático pero hay ciertas páginas online en las que se puede leer y escuchar.
- Préstamo. La única exigencia es que la persona usuaria tenga carnet. Respecto al número de días que pueden tener los libros en préstamo, son bastante flexibles.

- Servicio ofrecido en horario extraescolar. La biblioteca está abierta hasta las 18:30 todas las tardes. Cuentan con personas voluntarias para ayuda con los deberes y otras actividades.
- Alumnado (*¿quiénes acuden? ¿Con quién?*). Sobre todo de primero a sexto, en actividades comentadas anteriormente.
- Formación recibida por el alumnado respecto al uso de la biblioteca. Al inicio de cada curso se hace una presentación de lo que es la biblioteca y de sus diferentes usos. Qué es lo que se puede hacer en una biblioteca, qué no, funcionamiento del carnet y del préstamo, qué responsabilidades conlleva, etc.
- Uso de la biblioteca por parte del profesorado (*fuera de las horas de clase, es decir, si utilizan la biblioteca por iniciativa propia*). Escasa o nula iniciativa y fuera del horario tampoco. En todo caso acceden como usuarios y solicitan libros para utilización externa al centro.

Centro 2 (colegio concertado en entorno residencial)

Funcionamiento de la biblioteca escolar

- Responsables. Una profesora es responsable y cuenta con varias horas liberadas de docencia para ocuparse de su funcionamiento.
- Horario. Desde las 13.00 hasta las 15.00, solo para el horario de los considerados recreos de comedor.
- Espacios. 60 sillas con su mesa, 6 puestos de ordenador, zona de estanterías con 11.000 ejemplares, zona de estudio individual con cabinas de estudio, zona de consulta (fondo documental: diccionarios, enciclopedias) en tres mesas redondas con 12 puestos. Siete mesas grandes que en total hacen 28 puestos. Dividido en asignaturas y edades. Zona específica de radio pues cuentan con su propia emisora. Txoko de los primeros lectores: para el alumnado de segundo de primaria y se les facilitan libros específicos para ellos.
- Evaluación externa (*¿Quién? ¿Acex?*) y evaluación interna. Se plantea a final de cada curso objetivos de mejora tanto del docente como del alumno y se conoce si los objetivos se han cumplido o no. En la memoria se recogen también los objetivos para trabajar el curso siguiente que se recogen en el proyecto de centro. Este es el primer año que reciben por parte del Gobierno Vasco un sondeo de información, pero nunca ha habido ningún tipo de evaluación.
- Coordinación (interna y externa). Solo la responsable de biblioteca.
- Relaciones con otras bibliotecas. Ninguna relación.
- Participación de la comunidad educativa (*¿comisión de biblioteca escolar?*) No participan familiares ni otros miembros de la comunidad educativa en la gestión ni en las actividades.

Gestión de la biblioteca escolar

- Presupuesto (*sería interesante saber a cuánto asciende el presupuesto pero lo fundamental es saber cuál es la fuente de financiación*). Oscilaciones en el presupuesto. Un presupuesto de 1000 euros al año pero también se han hecho peticiones como la del año pasado de 2000 euros para libros nuevos.
- Personas responsables de la gestión. Administración del centro.
- ¿La persona bibliotecaria tiene formación específica? ¿En qué ámbitos? Si, en este caso la bibliotecaria tiene una formación llamada "biblioteconomía y archivista" que es un curso impartido por el Fondo de Formación en sus últimos años de carrera. ¿Dónde ha recibido esta formación? Fondo de formación.

Actividades organizadas por la biblioteca escolar

- En la propia biblioteca. Radio: Alumnos de tercer ciclo de Educación Primaria hacen en la clase de lengua durante el tercer trimestre unas sesiones para emitir un programa de radio. En Educación Secundaria la actividad de radio es voluntaria y se hace en horario extraescolar. Hay profesores que utilizan la biblioteca para impartir sus clases por ejemplo en el caso de AEO que se juntan muchos alumnos o para clases de apoyo. Y en horario extraescolar para las clases de robótica. También se utiliza el espacio de la biblioteca para el aula matinal, es decir, para recibir al alumnado que llega al centro antes del comienzo de las clases.
- En las aulas. Ninguna. La bibliotecaria prepara unos cuantos libros acorde con el nivel de los alumnos y los profesores de cada clase se los llevan a partir del segundo trimestre para que los alumnos puedan leerlos dependiendo de una organización marcada por cada tutor.
- Ayuda o asesoramiento al profesorado tutor. Al tutor no se le ofrece ayuda específica pero sí que a veces se ha hecho asesoramiento al departamento de psicología.
- Actividades dirigidas al alumnado. En horario de comedor, cuando suben a la biblioteca, pueden coger libros y llevarlos a casa. Los préstamos quedan anotados y entre los que más libros se llevan y leen durante el curso se reparte un diploma y algunos obsequios. También, para fomentar la lectura, en la revista del colegio de junio se recomiendan varios libros de lectura para que puedan leer en verano.
- Actividades y convocatorias dirigidas a la comunidad escolar. No se planifican actividades específicas abiertas a la comunidad escolar.

Uso y personas usuarias

- Servicios generales (*libros, libros digitales, software informático, etc.*) 12.000 libros aproximadamente, libros digitales no, CDs de libros de texto, software informáticos, pantalla y cañón.
- Préstamo. Los libros se toman prestados para 15 días y se puede renovar una semana más, siempre de uno en uno. En verano no se pueden llevar libros.
- Servicio ofrecido en horario extraescolar. De biblioteca no lo hay.

- Alumnado (*¿quiénes acuden? ¿Con quién?*). El alumnado acude por su cuenta en horario extraescolar (sobre todo en el tiempo de comedor) y con profesores en algunas asignaturas.
- Formación recibida por el alumnado respecto al uso de la biblioteca. Uso de la biblioteca por parte del profesorado (*fuera de las horas de clase, es decir, si utilizan la biblioteca por iniciativa propia*). En segundo de primaria que es cuando pueden empezar a utilizar la biblioteca, se les hace una explicación de qué es la biblioteca y cómo se debe utilizar y en tercero de primaria, que es cuando se puede empezar a utilizar el servicio de préstamo, también se les hace una explicación.
Por lo general, quien más utiliza la biblioteca es el alumnado de 3º, 4º y 5º de primaria. El alumnado de bachillerato la utiliza especialmente en época de exámenes.

Centro 3 (ikastola de la red pública en entorno urbano)

Eskola liburutegiaren funtzionamendua

- Arduradunak. Irakasle bat arduraduna da eta ordutegi berezia dauka liburutegia antolatzeko eta dinamizatzeko.
- Ordutegia. Goizeko 11.00etik arratsaldeko 18.00 arte.
- Espazioak. Kontsultarako eta ikasteko mahaiak (sei mahai sei edo lau aukirekin), hiru ordenagailuak, sarrerako kortxoa, apalak, hitzaldietarako eta proiektioetarako txokoa (pantaila eta kanoiarekin).
- Kanpo ebaluazioa (*Nork? Acexek?*) eta barne ebaluazioa. Koordinazioa eta Acexek ematen duen jarraipena.
- Koordinazioa (*barnekoa eta kanpokoa*). Liburutegiko koordinatzailea irakasleekin koordinatzen da zenbait jardueretarako. Horrez gain, jantokiko arduradunarekin eta gurasoekin zenbait jardueretarako.
- Harremanak beste liburutegiekin. Acexeko taldeetan parte hartzen du arduradunak eta hiri bereko beste auzo bateko eskolarekin elkarlana. Auzoko udal liburutegiarekin harremana.
- Hezkuntza komunitatearen partaidetza (*eskola liburutegi batzorderik?*). Gurasoek eta kultura eragile batzuk parte hartzen dute arratsaldez antolatzen diren ekitaldi zabaletan (hitzaldiak, erakusketak, etab.)

Eskola liburutegiaren kudeaketa

- Aurrekontua (*aurrekontua zenbatekoa den jakitea oso ondo legoke baina garrantzitsuena aurrekontuaren iturria zein den jakitea da*). Kopuruan gorabeherak. Mila euro inguru, urtero.
- Kudeaketaren arduradunak. Liburutegiko plana ikastetxearen urteko planaren barruan dago eta zuzendaritza taldeak erantzukizuna dauka.

- Liburuzainak prestakuntza berezirik ba al dauka? Zertaz? Non jasotakoa? Bai, liburuzainak bere kontura egin zuen 200 orduko ikastaroa UNEDen on line. Proiektua egin zuen liburutegia antolatzeko eta Eusko Jaurlaritzak lanpostua eman zion. Hortik aurrera, Acex taldekideekin oso inplikaturik jarraitu du prestakuntzan eta jardueren antolaketan.

Eskola liburutegiak antolatzen dituen jarduerak

- Liburutegian bertan. Astearte eguerdian antzerki taldea eta ostirala eguerdian ipuin tailerra. Tutore batzuekin batera saio puntualak dinamizatzen ditu liburuzaina.
- Ikasgeletan. Tutore batzuekin adosten dira mailegu kolektiboak eta irakurketa bultzatzeko saio batzuk gelan bertan.
- Irakasle tutoreei laguntza ala aholkularitza. Koordinazioa, azalpenak lehiaketak eta erakusketak antolatzeko.
- Ikasleei zuzendutako jarduerak. Lehiaketak (Rafael Mikoleta ipuin lehiaketa, adibidez), erakusketak, ekitaldiak prestatzea (inauteriak, gabonak...).
- Eskola komunitateari zuzendutako jarduera eta deialdiak. Gurasoekin batera, 2016ko apirilean "Aspaldiko jostailuen erakusketa" antolatu da. Gainera, gurasoek neska-mutilei haien profesioarekin edo zaletasunekin lotutako hitzaldiak ematen dituzte. Amaitzeko, "motxila ibiltariaren" bitartez, familiek eta eskolak ikasleen irakurzaletasuna bultzatzen dute.

Erabilera eta erabiltzaileak

- Zerbitzu orokorrak (*liburu tradizionalak, liburu digitalak, software informatikoak etab*). Bai, materialen artean, badaude liburu tradizionalak, CD ROMak, musika CDak, bideoak, internet konexioa.
- Mailegua. Liburuak maileguan eramateko aukera dute ikasleek. Abies programaren bidez, mailegua modu arinean eta kontrolatuan egiten da.
- Eskolaz kanpoko orduetan eskaintzen den zerbitzua. Eguerdiko denboran eta eskola amaitutakoan erabiltzen da bereziki liburutegia.
- Ikasleen jarduerak. Adinaren arabera, erabilpen desberdina egiten dute.
- Ikasleak (*Nork? Norekin?*). Liburuzaina beti egoten da liburutegia zabalik dagoenean.
- Ikasleek jaso duten prestakuntza liburutegiaren erabilerari buruz. Ikasturte hasieran arauak gogoratzen dira eta ikasle berriei funtzionamendua azaltzen zaie.
- Irakasleek egiten duten liburutegiaren erabilera (*klase orduetatik kanpo, hau da, ia haien kabuz liburutegia erabiltzen duten ala ez*). Irakasle batzuk liburuzainari kontsultak egiten dizkiote eta haienzako liburuen bila pasatzen dira noizbehinka.

3. Eranskina. Dimentsio desberdinen azterketa

Kudeaketa eta funtzionamendua

- **Aurrekontua (kopuruak, ekarpen ekonomikoak egiten dituzten erakundeak, kudeaketa sistema eta arduraduna).**
 - 1 ikastetxean**, irakasle arduradunak (laguntzaileekin batera) egiten du aurrekontuaren proposamena eta, sortzen diren beharren arabera, erosketak proposatzen ditu. Zuzendaritza taldeak kudeatzen du aurrekontua. Urtero 1000 euro inguru aurreikusten dituzte kurtso hasieran. Ez dute ekarpen ekonomiko handirik eta, dirua lortzeko, “Kulturartekotasuna bultzatzeko proiektuen” deialdira aurkezten dira. Horren bidez, diru-laguntza lortzen dute liburutegirako.
 - 2 ikastetxean**, 1000 euroko aurrekontua dute gutxi gora behera. Ikastetxeko ekonomia gerenteak kudeatzen du eta liburutegiko arduradunak gastuen jarraipena egiten du. Beharren arabera, diru kopuru handiagoak eskatzen dira: adibidez iaz 2000 euro eskatu ziren liburu berriak erosteko.
 - 3 ikastetxean**, 200 euro aurreikusi zuten 2015-2016 ikasturteko liburutegiko planean liburuak erosteko. Batzuetan, diru gehiago lortzen dute proiektu zehatz bati lotuta. Ikastetxe honetan erantzukizunak banatuta daude: Zuzendaritza taldeak urrian finkatzen du urteko aurrekontua; liburutegiko arduradunak irakasleekin ikasturtean zehar ziklo guztietako informazio liburuak eta material digitalak erosten ditu; lehenengo hiruhilabetekoan, arduraduna zein irakasle eta ikasleekin haur literaturako liburuak erosten dituzte LHko hirugarren zikloko ikasleentzat.

- **Ordutegia (eskola-orduetako eta hauetatik kanpoko irekitako uneak, astean irekitako orduak, ikasleentzako ordutegi modalitatea).**
 - 1 ikastetxean**, liburutegia arratsalde zabalitzen da astelehen, astearte eta ostegunetan 16:30tatik 18:30tara. Asteazkenetan 15:00tatik 16:30tara. Goizez irakasleek haien ikasleekin liburutegia erabiltzeko aukera daukate eta ohikoa da Haur Hezkuntzako ikasleekin astean behin joatea ipuin bat kontatzera (edo irakurtzera). Astean birritan “handien” eta “txikien” taldeen erdia etortzen da liburutegira eta “irakurketa aitabitxi ala amabitxi” saioak egiten dituzte (“apadrinamiento lector” deiturikoa). Adibidez, 6. mailako ikasleek 2. mailakoei ipuinak irakurtzen dizkiete.
 - 2 ikastetxean**, liburutegia bakarrik zabalitzen da eguerdiko tartean, zehazki, 13:00tatik 15:00tara. Bazkaltzen geratzen diren ikasleentzako eskaintza da. Horrez gain, liburutegiaren espazioa zenbait bilera eta ekintzetako erabiltzen da; adibidez, irrati saioetarako, ordutegiz kanpoko jardueretarako edo goizez, klase ordutegia hasi baino lehen etortzen diren ikasleek erabiltzeko.
 - 3 ikastetxean**, liburutegia zabalik dago eguerdian (jantokiko denboran) eta arratsalde 18:00ak arte. Plangintzaren arabera, goizeko ordutegian irakasleak haien ikasleekin joaten dira liburutegiaren baliabideak erabiltzera. Gurasoentzako diseinatutako jarduerak direnean (hitzaldiak, adibidez) ordutegia luzatzen da arratsaldez.

- **Arduradunaren eta irakasleen arteko koordinazioa.**
 - 1 ikastetxean**, arduraduna irakaslea denez eta bere ordutegiaren erdia baino ez duenez, ez du aukera handirik irakasle tutoreekin koordinatzeko. Hala ere, urtero

antolatzen dira liburutegia erabiltzeko prestakuntza saioak eta tutoreen beharrak biltzen dira (materialak, jarduera zehatzak: irakurketa gidatua...).

2 ikastetxean, oso argi zehazten dira liburutegiko planean bakoitzaren ardurak. Adibidez, elkarrekin prestatzen dira “erabiltzaileen prestakuntzarako saioak”, elkarrekin antolatzen dira “irakurketa-idazketa bultzatzeko jarduerak”, elkarrekin burutzen dituzte “jarduera kulturalak” eta elkarrekin apaintzen dute ikastola “liburuaren eguna” ospatzeko.

3 ikastetxean, arduradunak bakarrik ditu ordu batzuk lan honetarako. Irakasle tutoreei ez die laguntza berezirik ematen eta, psikologia departamentuko kideei aholkularitza eman omen die noizbehinka.

- **Beste liburutegi eta dokumentazio zentroekin harremana.**

1 ikastetxean, urtero antolatzen dituzte auzoko udal liburutegira bisitak. Ikasle guztiak joaten dira eskola ordutegian haien irakasleekin. Gainera, alboko auzoan dagoen mediatekak antolatzen dituen zenbait jardueretan parte hartzen dute eta arduradunak baliabideak bilatzen ditu. Gainera, arduradunak parte hartzen du Eusko Jaurlaritzaren ACEX zerbitzuak antolatzen dituen prestakuntza, koordinazio eta esperientzien trukaketetan.

2 ikastetxean, ez dute harremanik beste liburutegiekin eta ez dira ACEX zerbitzuaren partaide.

3 ikastetxean, oso ohikoa da auzoko udal liburutegira joatea eta Euskararen etxera (jardueren arabera). Gainera, ACEXek antolatzen dituen ekintzetan oso inplikaturik dago koordinatzailea eta hiri bereko beste eskola batekin harremana dute idazlanak, ahozko aurkezpenak eta jarduera desberdinak konpartitzeko.

- **Hezkuntza komunitatearen parte hartzea.**

1 ikastetxean, kultur aniztasun handia dago ikasle eta familien ezaugarriengandik eta nahiko ohikoa da boluntario eta laguntzaileen partaidetza eguneroko jardueretan. Literatura solasaldiak antolatuta daude arratsaldeko ordutegian eta 10 guraso inguru biltzen dira astero. Horrez gain, gurasoek eta auzokideek parte hartzen dute jai, topaketa eta kultura ekitaldietan (“hamaika kolore”, adibidez).

2 ikastetxean, ikasleak autobusez heltzen dira eta ez da ohikoa hezkuntza komunitatearen partaidetza.

3 ikastetxean, jarduera batzuk gurasoekin batera antolatzen dira (erakusketak, ospakizunak) eta beste batzuk familiei zuzenduta dira (kultura hitzaldiak, esperientzien aurkezpenak).

- **Ebaluazioa.**

1 ikastetxean, urtero memoria idazten dute kurtso amaieran. Hor egindakoa deskribatzen dute, helburuen lorpen maila neurtzen dute eta hobetzeko proposamenak biltzen dituzte. Barne idatzi honekin batera, ACEXek emandako ebaluazio txantiloia betetzen dute.

2 ikastetxean, kurtso amaieran, memoria idazten dute. Hor ikasleei eta irakasleei zuzendutako helburuak aztertzen dira eta lortutako emaitzak biltzen dira. Horrez gain, azken memoria honetan, Ikastetxe Proiektuan aipatuko diren liburutegiko helburuak

zehazten dira. Aurten Eusko Jaurlaritzak galdetegi bat pasatu die informazio eske baina ikastetxeak ez du inoiz jaso kanpo ebaluaziorik.

3 ikastetxean, Liburutegiko Planean, bost helburu zehazten dira. Helburu bakoitzeko ebaluazio irizpideak biltzen dira jarduera bakoitzerako. Barne ebaluazioarekin batera, ACEXek emandako txantiloiak betetzen dituzte urtero.

Erabilera eta erabiltzaileak

- **Ikasleen bisitaldiak**
 - 1 ikastetxean**, Lehen Hezkuntzako talde guztiei liburutegia aurkezten zaie eta erabilera azaltzen zaie. Gainera, auzoko udal liburutegira bisitak antolatzen dira bigarren hiruhilekoaren zehar. Kanpo adituekin irakurzaletasuna bultzatzeko saioak antolatzen dira. Haur Hezkuntzako ikasleak haien irakasleekin joaten dira ipuinak kontatzera edo antzerkitxoak egitera.
 - 2 ikastetxean** ez dira bisitak antolatzen. Liburuzainak aukeratzen ditu zeintzuk diren liburu egokiak maila bakoitzeko eta irakasle tutoreei pasatzen dizkie haien taldetan bigarren hiruhilekoan erabiltzeko.
 - 3 ikastetxean**, ikasle erabiltzaileen prestakuntza saioak eta bisitak antolatzen dira. Haur Hezkuntzako ikasleei maskota aurkezten diete eta liburutegiko leku desberdinetan aurkitu behar dute.
- **Irakasleen bisitaldiak (maiztasuna eta modalitatea).**
- **Zerbitzu orokorrak eta informazio zerbitzuak.**
- **Eskainitako eta erabilitako berariazko programak.**
- **Ikasleek burutzen dituzten jarduerak.**
 - 1 ikastetxean**, zailtasunak dituzten ikasleekin irakurketa-idazketa errefortzu jarduerak egiten dira ostegunero eta ostiraleroko 12:30tan. Haur Hezkuntzako 5 urteko ikasleekin ipuinen irakurketa eta irakurzaletasuna bultzatzeko jardueran ostegunero eta ostiraleroko 13:30tan. Arratsaldean, 16:30tan merienda, 16:40tan liburu zainak ipuina irakurtzen die (askaria hartzen duten bitartean), 17:00tan tutoreekin antolatutako errefortzu jarduerak, 17:45tan nahi duten liburua irakurtzen dute eta 18:15tan liburuzainak beste liburu bat irakurtzen die.
 - 2 ikastetxean**, jantokiko denboran, ikasleak liburutegira doaz eta nahi duten liburua maileguan hartzeko aukera daukate. Liburu kopuruaren arabera, saria edo diploma ematen diete kurtso amaiera. Goizeko ordutegian, Lehen Hezkuntzako hirugarren zikloko taldeak irakasleekin doaz irrati saioak egitera hirugarren hiruhilekoan.
 - 3 ikastetxean**, goizeko ordutegian, zenbait jarduera egiten dituzte tutore eta liburuzainarekin. Arratsaldean kontsulta, etxerako lanak, jokoak eta deialdi kulturaletan (Mikoleta lehiaketa, edo Elkar argitaletxekoa edo ACEXek antolatutakoa) parte har dezakete.

- **Irakasleek burutzen dituzten jarduerak.**
 - 1 ikastetxea.** Haur Hezkuntzako azken mailako irakasleak (5 urteko umeak) astean behin joaten dira liburutegira goizeko ordutegian. Lehen Hezkuntzako irakasleak eskolako liburutegian bilatzen dituzte gelako liburutegiak osotzeko proposamenak.
 - 2 ikastetxea.** Liburuzainarekin kontaktu puntualak dituzte baina ez dute jarduerarik burutzen liburutegian.
 - 3 ikastetxea.** Irakasleek liburuzainarekin irailean adosten dituzte ikasturtearen zehar irakurketa eta idazketa bultzatzeko egingo dituzten jarduerak.

- **Eskola-orduetan eta hauetatik kanpo egiten diren jarduerak.**
 - 1 ikastetxea.** Eskola-orduetan “ozenki irakurri”, irakurzaletasuna bultzatu. Eguerdian eta arratsaldean etxerako lanekin lagundu, solasaldiak, ingelesa ordenagailuetan, liburuen mailegua, Ipuin kontalariak, “Irakurketa aitabitxi/amabitxi”, ospakizunak (liburuaren eguna, bakearen eguna...).
 - 2 ikastetxea.** Eskola-orduetan liburutegiarekin lotura ez duten jarduerak burutzeko erabiltzen da (aukerako arloak eta abar). Eguerdiko orduetan irakurtzera edo lanak egitera joaten dira ikasleak. Gainera mailegu zerbitzua daukate.
 - 3 ikastetxea.** Eskola-orduetan saio zehatzak antolatuta dituzte liburuzainak eta tutoreek ikasleekin egiteko liburutegian (informazio bilketa lana, “aitatxoaren liburua”, “etxeko poesiak eta kantak”). Ordutegitik kanpo, “motxila ibiltaria”, karnetak, erakusketak, hitzaldiak, argazki eta ipuin lehiaketak, eta abar.

- **Ikasleek eskola liburutegiaren erabileraren inguruan izandako formazioa.**
 - 1 ikastetxean,** denok ezagutzen dute liburutegia. Liburuzainak irakasleei liburutegiaren plana eta arauak ematen dizkie paperez ikasturtearen hasieran. Ikasle txikiekin bisita gidatuak antolatzen dira. Gurasoei animatzeko karnetak eskaintzen dizkiete eta solasaldi literarioak antolatzen dira.
 - 2 ikastetxean** liburuzainak informazioa pasatzen du eta mailegu sistema denok ezagutzen dute.
 - 3 ikastetxean** bisita gidatuak antolatzen dira urtero, Haur Hezkuntzako ikasleekin semaforoaren jolasa egiten dute, maskota bat daukate.

- **Erabilera sustatzeko estrategiak.**
 - 3 ikastetxeetan liburuak ondo sailkatuta eta ondo zainduta daude, irakasleei informazioa pasatzen zaie eta mailegua bultzatzen da. 1 eta 3 ikastetxeetan ekitaldi erakargarriak antolatzen dira arratsaldean.

Balorazioak

- **Liburutegiak betetzen dituen funtzioekiko asebetetze maila (oinarrizko lorpenak).**
 - 1 ikastetxean** urtero ebaluatzen dute. Ebaluazioan idazten dute lortutakoa (adibidez ikasleen %40k karneta du, %70k liburuak eraman dituzte etxera) eta hobetzeko proposamenak.

- 2 ikastetxean** liburuzainak egiten du balorazioa eta beharrak jasotzen ditu.
- 3 ikastetxean** urtero ebaluatzen dute eta Liburutegiko Planean zehaztutako bost helburuek badute ebaluazio atala (jardueren betetze maila, galdetegiak, iritzien bilketa, datu estatistikoak).
- **Hezkuntza-komunitateak ematen dion garrantzia.**

1 ikastetxean, 20 guraso inguru karneta daukate. Astero 10 guraso parte hartzen dute literatur solasaldian. Gurasoek parte hartzen dute ospakizun eta deialdietan. Boluntarioen partaidetza handia dute arratsaldeko ordutegian.

2 ikastetxean ia ez dute harremanik hezkuntza-komunitatearekin.

3 ikastetxean bisitak antolatzen dira arratsaldez, erakusketak, hitzaldiak gurasoentzat eta partaidetza handia lortzen da.
 - **Hobekuntza desiratuak.**

1 ikastetxean, liburuzainarentzat ordu gehiago nahi dituzte, tutoreen “irakurketa ozenki” bultatu nahi dute gela guztietan, liburu gehiago behar dituzte euskaraz, espositore gehiago eta “irakurketa amabitxi-aitabitxiak” eskola-orduetan lortu.

2 ikastetxean, gehiago erabiltzea eskola-orduetan.

3 ikastetxean, baliabide gehiago, espazio handiagoa, aurrekontu handiagoa.

4. Eranskina. IFLA/UNESCO-ren gidalerroak

Eskola liburutegiaren zeregin/eginkizunak

- Ikastetxeko hezkuntza proiektuaren helburuak eta irakaskuntza programak bermatu.
- Umeetan irakurketaren nahia eta gogoia sortu eta bultzatzea, bizitzan zehar liburutegiak erabiltzearen interesa erakutsi.
- Informazioa ezagutzak lortzeko, ulertzeko, imajinazioa garatzeko eta ondo pasatzeko erabili behar dugula ikusaraztea.
- Ikasleei erakustea informazioa ebaluatzen eta erabiltzen edozein euskarritan, era berean sentsibilitatea zainduz gure gizarteko komunikazio modu guztietan.
- Bertako, eskualdeko, nazioarteko eta munduko baliabide guztiekin kontaktuan egotera laguntzea, baliabide hauek ideiak, esperientziak eta iritzi desberdinak sortuko dituzte.
- Kontzientzia hartzeari eta giza zein kultura sentsibilitateari mesede egiten dioten jarduerak prestatzea.
- Ikasleekin, irakaslegoarekin, ikastetxeko administrazioarekin eta gurasoekin lan egitea, ikastetxeko hezkuntza proiektuaren helburuak betetzeko.
- Askatasun intelektuala eta informaziora sarbidea behar-beharrezkoa denaren ideia aldarrikatzea herritartasun arduratsu eta partehartzailea garatzeko demokrazia batean.
- Irakurketa sustatzea eta baita liburutegiaren baliabide eta zerbitzuak.

Funtzionamendua

- Beharrezkoa da eskola liburutegiaren politika bat zeinek bere helburu, lehentasun eta zerbitzuak antolatzen dituen ikastetxeko hezkuntza proiektuaren arabera.
- Eskola liburutegia helburu profesionalen arabera antolatu behar da.
- Eskola liburutegiaren zerbitzuak, eskola komunitateko kide guztien eskura egon behar dira eta ikastetxearen testuinguruarekin bat egin behar du.
- Irakaslegoarekin, zuzendaritzarekin, administrazioarekin, familiarekin beste liburuzain batzuekin eta informazioaren profesionalekin kooperazio bermatzea beharrezkoa da.

Aurkitutako hutsuneak

- Nahiz eta orokorrean liburutegiaren funtzioa betetzen duen espazio bat izan, LH-en batez ere, ez zuten gutxieneko liburutegi zerbitzua emateko behar besteko espaziorik.
- Fondoetan, ezagutza eta informazio dokumentuak aurkitzen ziren nahiz eta erakundeek aholkatzen dutena baino gutxiago izan. Desberdintasunak agertzen ziren LH eta BH-ren artean, LH-ren kalterako.
- Fondoen berrikuntzarako eta eguneratzeko eta liburutegian zerbitzua eskaintzeko aurrekontu urria ematen zen.
- Nahiz eta liburutegiko arduradun funtzioak egiten dituen norbait egon, honek kudeaketa eta dinamizazio egokia egiteko ez zuen ez prestakuntza teknikorik ezta pedagogikorik.
- Liburutegiaren ordutegia ez zen ikastetxearentzako zerbitzu egokia emateko adinakoa.
- Liburutegiko fondoetan antolakuntzak ez zituzten katalogaziorako normalizatutako arauak jarraitzen.
- Etapa bakoitzeko liburutegietako automatizazioa desberdina zen, LH-n askoz gutxiago informatizatuak daude.
- Gehien erabiltzen de zerbitzua mailegua da nahiez eta beste zerbitzu asko egon.
- Liburutegiaren proiektua, curriculum proiektuaren baitan oso gutxitan agertzen da eta batzuetan, ikastetxeko agiria ezan behar zuenik ere ez zuten uste.
- Ikastetxeen portzentaje handi batean, laguntza eza eta kanpoko liburutegiekin lotura falta antzematen ziren.

EAE-n eskola liburutegien funtzionamendua

- ✓ Aurrekontua
- ✓ Orduategia
- ✓ Ebaluazioa
- ✓ Koordinazioa
- ✓ Hezkuntza komunitatearen partaidetza
- ✓ Harremanak beste liburutegiekin

EAE-n eskola liburutegien erabilera eta erabiltzaileak

- ✓ Zerbitzu orokorrak
- ✓ Informazio zerbitzuak
- ✓ Mailegua
- ✓ Prestakuntza programak
- ✓ Eskolaz kanpoko orduetan eskaintzen den zerbitzua
- ✓ Ikasleen bisitak
- ✓ Ikasleen jarduerak
- ✓ Liburutegien erabilera ikasgaien arabera
- ✓ Ikasleen ustez jaso duten prestakutza
- ✓ Irakasleek egiten duten erabilera
- ✓ Erabileraren balorazioa

EAE-n eskola liburutegien talde desberdinen balorazioak

- ✓ Asebetetze mailak
- ✓ Liburutegiari ematen zaion garrantzia
- ✓ Gura diren hobekuntzak